

Del 2 DO-orgeln – ett instrument med många möjligheter

Jon Liinason, bland annat kommunikatör i GIOA, har för vana att dagligen skanna igenom olika youtubekanaler, gärna med orgel-anknytning. 2018 resulterade detta i ett besök i Nederländerna och möte med grundaren av Orgelkids.nl, Lydia Vroegindeweij

TEXT OCH FOTO: KARIN WALL-KÄLLMING

Lydia har tagit med sig små manicker för alstrande av ljud och fågelkvitter och vi provar gärna. På bilden från vänster: Lydia Vroegindeweij, Sofia Fransson, Johanna Friberg, Tabea Reinmuth och Ulrika Melin Lasson.

Resten är som man säger historia. Stiften har nu DO-orglar att använda och låna ut vid kurser och möten och att använda i gudstjänster och konserter. Under Orgelfestivalen i Göteborg 2021 deltog Lydia Vroegindeweij som föreläsare vid en kursdag kring DO-orgeln. Nu var det dags igen med idéer kring hur man kan vidareutveckla användandet av DO-orgeln, inte minst i skol-sammanhang. Stiftsmusiker Ulrika Melin Lasson var kursvärd för dagen, ett arrangemang i samarbete mellan Göteborgs stift och Göteborg International Organ Festival.

Lydia Vroegindeweij är pedagog, teolog, förläggare, idéspruta och grundare av det internationella Orgelkids-projektet. I Sverige finns som bekant Orgelkids.se

- Jag vill inspirera organister, orgelbyggare och orgelentusiaster att dela sin kärlek till detta instrument med så många människor i alla åldrar som möjligt. Inte bara i formella utbildningssituationer, utan även under utflykter, kulturevent, workshops och konserter. Det är just dessa informella situationer som ger många möjligheter att intressera en ny publik för orgeln, berättar Lydia och kommer samtidigt med en dementi.

- Jag vill inte kallas mamma till DO-orgeln, säger Lydia med ett skratt. Det är orgelbyggare Vim Janssen som är pappa till orgeln. Däremot är

Allt behöver inte ske med en gång.

jag mamma till Orgelkids och jag har många barn över hela världen.

Idén till Do-orgel och Orgelkids växte fram inför det faktum att det runtom i Nederländerna fanns gott om kyrkor med orglar, som ingen spelade på. Här måste något göras, för vad händer med våra orgelskatter om ingen kan spela på dessa? Det handlar om rekrytering till orgeln, till kyrkomusikeryrket och till kyrkan. Lydia betonar att det är ett långsiktigt arbete i små steg och det kräver tålamod. Vi håller väl alla med.

- Innan vi sätter igång med exempelvis skol-kontakter måste vi fundera på vad vi kan ge dem, om och när de vill lära sig spela orgel, vi måste vara beredda att kunna ge lektioner, säger Lydia. Allt behöver inte ske med en gång, det kan vara tillräckligt att vara "in touch" i ungdomarnas liv.

- Det är viktigt att skapa sammanhang där orgelintresserade barn och ungdomar kan träffas, menar Lydia och några av oss nickar bekräftande. Att träffas på orgelkurser och återträffas och bilda orgelklubbar är något som vi känner igen i det allmänna uppbyggandet av orgelundervisningen i Sverige.

Utbyttandet av idéer och tips är viktigt både för oss och för Lydia, som lyssnar noggrant på våra berättelser om hur vi gör i våra olika sammanhang. Vi får mängder av tips och praktiska idéer under några intensiva timmar i Vasa församlingshem.

- Kom ihåg att små barn har känsliga öron, förmanar Lydia. Det kan vara häftigt att få visa orgelns fulla styrka, men börja med mjuka och fina ljud.

Min nästa dröm: orgelupptäckardagar.

Mer information om Orgelkids hittar du på nästa sida med en hälsning från Lydia. På den svenska sidan orgelkids.se finns redan nu mycket information och material.

Du kan också kontakta Lydia direkt via mail info@orgelkids.nl Hon är snabb på att svara.

Däremot är jag mamma till Orgelkids.

Hur får man en tonåring att fortsätta spela? Lydia ger många goda råd och tips.

Nu finns idéer och tips samlade i en bok.

Nu har Lydia samlat sina kunskaper om utbildning och (orgel)musik och sina erfarenheter av pedagogiska orgelprojekt från mer än 10 år av Orgelkids världen över.

Än så länge finns boken enbart på nederländska, snart kommer en översättning till engelska på orgelkids.nl. Vi som hade turen att kunna vara med på fortbildningsdagen den 16 oktober fick ett kompendium med delar av boken översatt till svenska. Än så länge får vi som var där använda materialet, men det får inte kopieras och spridas. Fortsättning följer.

Lydia har utformat tio aktiviteter och förslag på projekt att använda i mötet med en grupp barn tillsammans med DO-orgeln. Det är pedagogiska upplägg som vi fick lära känna och fördjupa oss i under dagen. Där finns förslag på hur vi kan utveckla vårt samarbete med närbelägna skolor för att låta fler barn möta orgeln och uppleva dess storslagenhet, tekniskt och musikaliskt. DO-orgeln kan användas till mer än bara byggas ihop!

Rubriker:

1. Träna på att lyssna
2. Musicera tillsammans
3. Att komponera
4. En serie lektioner
5. Omvänd ordning
6. Att uppfinna och bygga en utbyggnad
7. Fågelljud och fågelkonsert
8. Do-orgeln och singer-songwritern
9. Att bygga upp ett orgelevenemang kring ett årligt tema
10. Orgel Escaperoom

Fortsättning nästa sida

Nej nej nej, det är inte så här man utvecklar användandet av Do-orgeln. Men man får skoja! Lydia Vroegindewej har glimten i ögat och vi andra också. Från vänster ser vi stiftsmusiker Ulrika Melin Lasson och Johanna Friberg, stiftsmusiker i Karlstads stift, Lydia Vroegindewej och Sofia Fransson, kyrkomusiker i Västra Marks församling.

48 TIMMAR I GÖTEBORG

Bakom varje rubrik döljer sig utförliga beskrivningar. Vi kan ta en titt på punkt 4. Vad sägs om Projekt Orgelriddarna som består av tre lektioner a 50 minuter med piporgeln som den röda tråden. Projektet täcker olika teman:

- 1) Musik som kan höras på orgeln och ljudet av vissa orgelregister.
- 2) Piporgelns funktion och teknik som ett handbyggt instrument
- 3) Betydelsen av gamla orglar som en del av kulturarvet,

Det finns en berättelse kring Orgelriddarna. Där möter vi Frida Fötter, som bor hos sin farfar Fred Före detta. Morfadern är organist i kyrkan mitt emot huset. När det är dags för konsert vägrar den gamla orgeln att fungera. Det är dags för orgelriddarna att komma till undsättning.

Framför allt fick jag mycket inspiration.

En månad efter kursdagen frågar KMT Sofia Fransson, kyrkomusiker i Västra Marks församling (mellan Borås och Varberg) vad hon tog med sig från fortbildningsdagen.

- Framför allt fick jag mycket inspiration hur man kan använda Do-orgeln med andra infallsvinklar än jag tidigare använt. Exempelvis att man kan lägga ut alla delarna på ett bord och sedan låta barnen leta upp just de delar som de ska använda. - Jag har turen att ha en fantastisk vaktmästare, Lars Albinsson, som fångar barnens intresse så att de vågar ställa frågor om allt som rör kyrkan när de väntar på sin tur. Det är guld, vi i är verkligen ett bra team Jag använder DO-orgelbygget i årskurs 3 och i barnkören. I mars har vi två intensiva veckor med bland annat lägerdag och DO-orgelbygge i kyrkan (utöver ordinarie skolträffar) Lydia Vroegindewej lever som hon lär. Det Sofia beskriver ovan, praktiserades på ett orgelläger på Tjörn under Lilla orgelfestivalen med Lydia som en av ledarna. ○

Foto: Lydia Vroegindewej

Mer information om Orgelkids

Vill du läsa och upptäcka mer om Orgelkids? Dessa är våra 5 bästa resurser i rad.
Ha så kul med Do-orgeln!

Lydia Vroegindeweij

1. Orgelkids website

Med information om Orgelkids-projektet på flera språk (NL/DE/EN).

Obs. Denna webbplats kommer snart att förnyas och kommer då även att finnas tillgänglig på svenska.

<https://www.orgelkids.nl/>

2. Noter till musik

En rolig och varierad samling kompositioner skrivna speciellt för Orgelkids Do-orgel.

<https://www.orgelkids.nl/sheet-music/>

3. Instruktionskort Do-orgel

Nu även översatt till svenska!

Obs. Detta är en tillfällig sökplats. Så snart webbplatsen är omarbetad och även finns på svenska kommer vi att lägga ut dem på rätt plats.

<https://www.orgelkids.nl/instruktionskort-svenska/>

4. Mer idéer för lektioner eller aktiviteter

Dessa aktiviteter finns också i den nederländspråkiga boken "Orgel in de klas" av Lydia Vroegindeweij. Ytterligare översättning pågår, men här kan du redan hitta en del material på engelska (och tyska och nederländska).

<https://www.orgelkids.nl/ideas/>

5. Orgelkids blogg

Orgelkids blogg med nyheter om Orgelkids projekt från hela världen och bra idéer för lektioner och projekt. Även på svenska! Prenumerera på det kostnadsfria månatliga nyhetsbrevet.

<https://blog.orgelkids.nl>